

Helsedirektoratet

Vitaminveien 4,
0483 Oslo

REF: Olov Grøtting
Dato: 31.08.2020

SPØRSMÅL OM KONTANT BETALING PÅ BUSS OG ØVRIG KOLLEKTIVTRAFIKK

Gjennom Koronapandemien har myndighetene og kollektivbransjen selv innført en rekke strenge tiltak for å hindre koronasmitte.

Myndighetene har vært veldig tydelig på at du skal reise kollektivt kun dersom det er helt nødvendig gjennom hele pandemien, og det har bransjen lojalt formidlet til sine kunder. Det førte til å begynne med til 70 – 80 % færre reisende, men det har tatt seg noe opp igjen de siste månedene.

I den første perioden med svært mange spørsmål og mye usikkerhet valgte bransjen selv å stenge fordøren på bussene som et forebyggende tiltak. Dette for å sikre sjåførere mot smitte og for å kunne opprettholde kollektivtrafikken som den kritiske infrastrukturen den av myndighetene er definert som, gjennom pandemien. I denne perioden var det da ikke mulig å betale på annen måte enn digitalt, og det ble en sterk svikt i inntektene. Mange oppfattet at kollektivtrafikk var gratis, og flere selskaper rapporterte om helt opp mot 90 % inntektssvikt, sammenlignet med tilsvarende periode i fjor.

Helsemyndighetene har gitt ut veilederen «Smittevern i kollektivtransport (buss, tog, trikk mv.) (covid-19)», og vi kan lese under Kontaktreduserende tiltak:

- For offentlig kommunikasjon bør det legges til rette for at det er god avstand mellom passasjerer og mellom passasjerer og ansatte.
- De kontaktreduserende tiltak kan tilpasses det aktuelle tiltaksnivået – se egen tabell.
Anbefalte tiltak ved gult nivå:
 - Det anbefales bruk av kontaktløs billett og betaling.

For å sikre at det er god avstand mellom sjåfør/ansatte og passasjerer har kollektivbransjen gjennom koronapandemien praktisert kontantfrie billettkjøp. Bransjen anser dette som en hensiktsmessig måte å opprettholde avstand på også videre framover, så lenge koronapandemien pågår og representerer en smittefare for publikum og ansatte.

Det pågår nå et arbeid for å sikre gjenåpning av fordør, for derigjennom å sikre økonomien i kollektivbransjen. Mange lokale verneombud er svært kritiske til at avstanden mellom passasjerer og ansatte gjennom dette blir mindre, og det som er felles for dem er at de er helt klare på at de ikke vil tillate kontanthåndtering.

Parallelt med at Kollektivbransjen forsøker å normalisere trafikken, men med strenge smitteverntiltak, som kontaktløs billett og betaling, har det kommet innspill fra flere hold om at man er pliktig til å opprettholde kontanter som betalingsmiddel.

La oss først presisere at bransjen er klar over at kontanter er et lovlig betalingsmiddel. Det diskuteres ikke her. I denne saken er det forholdet mellom kontant betaling og smittevernhensyn som diskuteres.

[Norges Bank har forespurt Folkehelseinstituttet om smitterisiko ved bruk av kontanter.](#) Vi peker på følgende setning i svaret fra FHI:

«Folkehelseinstituttet viser bl.a. til at WHO har uttalt at de ikke anser at bruk av kontanter representerer noe risiko mht COVID-19 smitte, men at det er viktig at man ikke berører øyne, nese og munn, slik at man på denne måten forebygger en eventuell kontaktsmitte og at det er viktig å vaske hendene etter å ha håndtert penger.»

Det er åpenbart helt umulig for en bussjåfør eller en konduktør å vaske hendene hver gang de håndterer penger.

Ut fra dette svaret og ut fra smittevernveilederens klare råd om å anbefale kontaktløs betaling, trekker Kollektivtrafikkforeningen denne konklusjonen:

Så lenge vi er på gult smittevernnivå eller tilsvarende nivå i ny veileder som ventes som kort tid, er det av smittevernhensyn akseptabelt at bransjen ikke tillater kontant betaling om bord i busser eller annen kollektivtrafikk. Dette for å sørge for god avstand mellom passasjer og ansatt, og fordi ansatte ikke har mulighet til å overholde anbefalingen om vask/rengjøring etter hver gang de har håndtert penger – samtidig som de skal gjennomføre jobben sin og sørge for å opprettholde kollektivtrafikk som samfunnskritisk tjeneste.

Vi ber Helsedirektoratet om å gi oss tilbakemelding så snart som mulig dersom denne konklusjonen er feil.

Vi har stor forståelse for at det ikke er enkelt for noen å sette ulike lover, regler og anbefalinger opp mot hverandre, og at hverdagen i koronaen består av mange dilemmaer for alle – både for dere og for våre medlemmer.

Vi håper likevel at det er mulig å gi en tilbakemelding på dette spørsmålet.

Med vennlig hilsen
Kollektivtrafikkforeningen

Olov Grøtting (sign)

Kopi til: Folkehelseinstituttet, Postboks 222 Skøyen, 0213 Oslo